

**ПІДСУМКИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ,
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ КЗ «ЗСЗШ
«ДЖЕРЕЛО» ЗОР ЗА 2019/2020 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

«Робота над науково-методичною темою спрямовує діяльність освітян школи на підвищення результативності освітнього процесу та зростання їх професійної компетентності.»

(С.Сисоєва)

Євроінтеграційні зрушення в житті української спільноти актуалізували проблеми конкурентноспроможності спеціальної освіти та реалізації моделі навчального процесу, орієнтованої на збагачення світогляду й інтелекту, вдосконалення пізнавального рівня відповідно до соціальних, психологічних і особистих потреб споживачів освітніх послуг з особливими потребами.

З огляду на пріоритетність аспекту науково-методичної роботи в школі-інтернаті та інноваційної готовності освітян “Джерела”, особливої актуальності набуває пошук ефективних шляхів професійного розвитку педагогів в опрацюванні науково-методичної проблеми «Організаційно-педагогічні умови модифікації корекційно-реабілітаційного простору спеціального освітнього закладу».

Відтак, трансформація соціальної та професійної місії вчителя, який навчає дітей з психофізичними порушеннями, акцентує на необхідності модифікації корекційно-реабілітаційного простору спеціального закладу освіти та підготовки фахівців, що виконують в освітньому процесі ролі наставника, коуча, фасилітатора і тьютора, мають академічну свободу, володіють навичками випереджувального освітнього менеджменту (планування й організації спеціальної освіти, розробка навчально-методичного забезпечення, оцінювання тощо), самостійно і творчо здобувають інформацію, організують дитиноцентрований процес, трансформують методи, прийоми й технології навчання залежно від запитів і потреб замовників освітніх послуг, формують бачення на сучасний світ і місце в ньому.

Відповідно до окреслених освітніх і соціальних зрушень науково-методична рада школи-інтернату скерувала роботу педагогічного колективу на:

- удосконалення нової динамічної моделі методичної служби;
- виявлення резервів усіх служб та підсистем;
- забезпечення функціонування освітнього закладу в режимі інноваційного розвитку.

Діяльність методичної служби школи-інтернату у 2019-2020 н.р. була організована на трьох управлінських рівнях:

- стратегічному;
- тактичному;
- інформаційно-аналітичному.

I. Стратегічний рівень(діяльність ПР, МР, ТГ)

Тенденції демократизації суспільства передбачають творчі пошуки освітян, які в мінливому середовищі спричиняють появу інноваційних процесів, виникнення, формування та здійснення педагогічних інновацій.

Із цього погляду залишається актуальною робота постійнодіючого проблемного семінару, який забезпечував ґрунтовне вивчення науково-методичної проблеми, формування особистісної позиції та практичної готовності кожного учасника освітнього процесу до використання результатів науково-практичних досліджень педагогами: Крохмаль Н.Б., Драєвською С.А., Аведовою С.А., Рябченко І.М., Козаковою О.В..

Чергове засідання з проблеми “Взаємодія учасників освітнього процесу через модифікацію корекційно-реабілітаційного простору” (керівник Куртяник А.І.) у рамках постійнодіючого семінару допомогло здійснити розробку та впровадження науково-методичних засад технологій командної роботи в процесі взаємодії всіх учасників НВП.

Спеціальний науково-практичний семінар з корекційної роботи (кер. Аушева Т.Г.) виокремив пріоритетний напрямок щодо

корекційно-реабілітаційного впливу індивідуальних занять на розвиток мовленнєвих навичок дітей з ураженням слухом.

Також, за ініціативи креативного педагога Обухової Н.О. був започаткований семінар з актуальної проблеми «Критерії критичного мислення учнів початкової ланки з порушеннями слухової функції».

Педагогічна рада в школі-інтернаті є органом управління, побудованим на демократичних засадах, що ухвалює рішення, враховуючи думку кожного педагога. Саме тому перевага надавалась нетрадиційним формам проведення засідань.

Настановча серпнева педагогічна рада донесла до кожного учасника педагогічного віче арсенал креативної енергії для досягнення політичних висот у новому навчальному році. А теоретико-практичні матеріали в межах підготовки до педагогічної ради, яка відбулася у листопаді 2019 року (відповідальні Конограй І.В., Переяслова С.Л., Дудченко Т.М., Обухова Н.О., Кириченко Г.В.), були присвячені дослідженню науково-методичної проблеми «НУШ: філософія, основні характеристики, модель упровадження (реалізації)».

У зв'язку з карантинними обмеженнями педагогічні ради №3 з проблеми «Вплив творчого лідерства педагогів “Джерела” на освітній процес дітей з психофізичними порушеннями в умовах корекційно-розвиткового простору спеціального освітнього закладу» та №4 з теми «Актуальні проблеми розвитку дітей з ООП: шлях від інституалізації до інтеграції» не були проведені, але їх проведення пролонговане на новий навчальний рік.

Головною метою діяльності **науково-методичних рад** в 2019-2020 н.р. були як класичні завдання, так і специфічні, які стосуються освіти дітей з психофізичними вадами:

- вироблення стратегічних напрямків удосконалення змісту освіти учнів з ООП на першому етапі опрацювання НМП;
- оцінка якості навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;

- формування пропозицій щодо удосконалення змісту науково-методичної роботи, впровадження нових педагогічних технологій, проєктів в корекційно-розвитковому просторі;
- вивчення та впровадження ППД та вироблення пропозицій щодо його застосування у практиці роботи спеціального ОЗ.

На засіданнях науково-методичних рад пріоритет надавався висвітленню актуальних питань:

- інспірування творчих груп педагогів на продукування та інтегрування найкращого досвіду освітян “Джерела” серед педагогічної спільноти області, України (Крохмаль Н.Б., керівники методичних підрозділів);
- створення STEM-центру (Кузьменко В.В., Кузьменко С.В.);
- презентації проєктів планів роботи творчих груп школи-інтернату «Джерело» (керівники ТГ);
- перспективи реалізації міжнародного партнерства в контексті грантової діяльності (Козакова О.О., Жук О.А., Рябченко І.М.);
- про підготовку науково-експериментальної роботи на Міжнародну виставку «Сучасні заклади освіти – 2020» (Крохмаль Н.Б., Шокарева О.Є., Аушев С.П.);
- про впровадження горизонтального навчання - проєктної діяльності (Жук О.А., Шаповалова Н.Л., Іванова І.Л.).

Серед колективних форм методичної роботи варто відзначити **творчі групи** вчителів, яких, до речі, в «Джерелі» вже 11. Завданням творчих груп було розв’язання актуальних проблем освітнього процесу.

Так, наприклад, ТГ «Інсайт» (керівник Стешенко І.М.) протягом 2019/2020 н.р.:

- здійснила діагностику дітей із захворюваннями ОРА;
- впровадила адекватні форми дистанційного навчання для дітей з ООП;
- проаналізувала та систематизувала різноманітні онлайн-сервіси;

- використовувала відео та презентації до уроків з інтернет-мережі.

ТГ «Талант» (керівник Сапальова Н.Г.) відпрацювала:

- індивідуальну програму розвитку обдарованої дитини (автори Крохмаль Н.Б., Сапальова Н.Г., Драєвська С.А.);
- започаткувала сайт “Сузір’я обдарованих”.

Творча група “Сонячна країна” під керівництвом Рилушко І.М. відпрацювала новітні методики комунікації із дітьми із СД, **група «Сурдосвіт»** під керівництвом Обухової Н.О. здійснила тестування новітніх технологій, що сприяють розвитку критичного мислення дітей з ураженою слуховою функцією.

Творча група “Місто фіксиків” (керівник - Мовчан О.І.) працювала над методиками формування в учнів із синдромом Дауна відповідального та дбайливого ставлення до природи, що базується на екологічній свідомості.

Творча група “Сонячне містечко” (керівник - Антененко М.М.) провела діагностику емоційних станів дітей із СД та здійснила корекції засобами арт-терапії.

II. Інформаційно-аналітичний рівень

На сучасному етапі створений та постійно вдосконалюється єдиний інформаційний простір освітнього закладу, що дає змогу педагогічному колективу грамотно використовувати інноваційні методики в освітньому процесі та значно підвищити якість навчання.

В ОЗ функціонують інформаційні середовища:

- блоги: « Організаційно-педагогічні умови модифікації корекційно-реабілітаційного простору спеціального навчального закладу » та «Формуємо ефективну систему методичної роботи НЗ» (менеджери: Крохмаль Н.Б., Кузьменко С.В., Кузьменко В.В.);
- «Веб-версія сайту освітнього закладу» (автор Жук О.А.), яка значно модернізувала інформаційно-аналітичний напрямок навчального закладу ;

- «Структурно-функціональна модель методичної роботи» (автор Крохмаль Н.Б., Шокарева О.Є.), яка допомагає використовувати резерви та вчасно координувати діяльність методичних служб;
- електронна бібліотека та репозитарій навчально-методичного забезпечення й скарбничка науково-методичних раритетів освітнього закладу (бібліотекар Котій І.В.) ;
- єдина електронна джерельна база освітнього закладу (автори: Крохмаль Н.Б., Жук О.А., Шокарева О.Є., Конограй І.В., Кузьменко С.В., Коршунова Н.І.);
- блог «Методичний кабінет» (Шаповалова Н.Л.), який став дієвим інструментарієм в роботі кожного освітянина «Джерела».

З березня 2020 року у зв'язу із запровадженням карантину питання розвитку інноваційного потенціалу в освітньому процесі “Джерела” стало надзвичайно актуальним. В цей період було активізоване інструментальне середовище комп'ютерних комунікацій, яке включало такі форми:

- електронну пошту;
- веб-конференції;
- сервіси Google;
- Youtube.com;
- Blogger (вчительські блоги);
- освітні інтерактивні інтернет-сервіси.

Перераховані можливості телекомунікацій сприяли розвитку нової форми освіти - дистанційної. А як відомо, головне завдання такої освіти - це адаптація до нових умов навчання. Тож, вчителі “Джерела” успішно оволодівали новим інструментарієм дистанційних технологій. Реалізація проєкту “Всеукраїнська школа онлайн” примусила педагогів, дітей, батьків по-новому розглядати процес навчання і у перспективі поєднувати традиційні форми навчання з практичною аргументацією дистанційної освітньої платформи. Освітняни “Джерела”, використовуючи інноваційні ресурси, напрацювали освітні платформи для дистанційного навчання, модернізували систему спеціальної освіти.

Отже, педагоги «Джерела» допомагали здобувачам освіти самостійно мислити, отримувати знання, працювати з інформацією через інструментальне середовище комп'ютерних комунікацій. А карантинне обмеження сприяло постійному зануренню школярів у нові інформаційні потоки, розширенню знань, освоєнню нових видів діяльності.

III. Тактичний рівень (діяльність ШМО, атестація педагогів, ППД)

ШМО в «Джерелі» є не тільки домінуючою колективною формою методичної роботи, а й їх діяльність спрямована на забезпечення педагогів сучасною інформацією, новинками освітньої галузі; покликана знайомити вчителів із досягненнями психолого-педагогічної науки, ППД; сприяє формуванню, поглибленню фахових знань та підвищенню професійної майстерності. У рамках роботи ШМО «Джерела» у 2019/2020 н.р були проведені методичні тижні та місячники у формі тренінгів, педагогічних практикумів, дискусій, методичних аукціонів, які допомогли освітянам піднятися сходами професійного самовдосконалення до вершин майстерності та визначити креативні підходи в освіті дітей з ООП.

Також, варто акцентувати, що методичні напрацювання педагогів ШМО розміщувались на різноманітних освітянських сайтах, інформаційних середовищах тощо. А педагоги «Джерела» (Жук О.А., Перегуда С.В., Крохмаль Н.Б., Шокарева О.Є., Іванова І.Д., Шаповалова Н.Л., Обухова Н.О., Флюр Ю.О., Сапальова Н.Г.) активно залучаються до наповнення освітніх платформ. Прагнення до модернізації вітчизняної спеціальної освіти актуалізувало розробку та впровадження низки **науково-методичних проєктів**, які опрацьовувались шляхом запровадження партнерської моделі управління шкільною освітою у співдружності керівників школи, вчителів, вихователів, соціально-психологічної служби. За результатами реалізації проєктів опубліковані експериментально-пошукові роботи, методичні напрацювання педагогів: Жука О.А., Шаповалової Н.Л., Іванової І.Л., Супрун М.В., Жовтяк Г.К., Пивовар М.О., які є провідниками позитивних змін та найбільш ефективно впроваджують методи і технології проєктної дослідницької діяльності.

За результатами участі у Міжнародних, Всеукраїнських конкурсах, фестивалях, авторських науково-методичних розробок члени ШМО

(Крохмаль Н.Б., Козакова О.О., Рябченко І.М.) не тільки отримали призові місця, а й покращили імідж освітнього закладу. Також, варто відзначити, що на шпальтах часопису найрейтинговіших видань опубліковано майже 50 наукових робіт у галузі спеціальної освіти.

Маю сподівання, що цінні здобутки авторів публікацій стануть у нагоді не лише педагогам «Джерела», а й освітянам України при розв'язанні багатьох професійних завдань і допоможуть їм гідно відповісти на нові освітні виклики.

Таким чином, «Джерело» стало дієвим науково-практичним майданчиком для ЗОШПО, КПУ, ЗНУ. У рамках роботи ШМО, психологічної служби «Джерела» була проведена дискусійна панель у співдружності з науковцями, колегами-освітянами міста та області, студентами та викладачами вишів з розв'язання різноманітних освітніх проблем навчання дітей з ООП. Метою таких зустрічей стала популяризація набутого досвіду задля створення сучасних моделей «педагогічних інтервенцій» в систему спеціальної освіти за активною участю вчителів: Флюр Ю.О., Перегуди С.В., Переяслової С.Л., Хупавки Н.М., Драєвської С.А., Пивовар М.О., Жовтяк Г.К., Кириченко Г.В.

Адміністрація ОЗ робить все можливе, щоб привести компетентності педпрацівників у відповідність до вимог нової української школи та стимулює до отримання спеціальної вищої освіти педагогів «Джерела». До речі, продовжують навчатись та отримують другу вищу освіту 14 осіб.

Також, вчителі освітнього закладу залучені до участі в освітніх тренінгах на базі ЗОШПО. Підготовлені тренери НУШ (Конограй І.В.), тренери LEGO (Жук О.А., Обухова Н.О., Драєвська С.А.).

Нова освітня стратегія спрямувала діяльність ШМО на розвиток особистості, її інтелектуальних та творчих здібностей. Протягом навчального року були здійснені репрезентації доповідей, рефератів, методичних проєктів, що створювало науково-методичне підґрунтя для професійного росту педагогів з актуальних проблем.

У «Джерелі» є вчителі, які горять ідеями і запалюють ентузіазмом усіх навколо: і учнів, і колег. Прикладом цьому може бути моделювання Вікі – розробок (статей, конспектів уроків, сценаріїв виховних заходів та навчальних проєктів). Розміщення на порталі ЗапоВікі та сертифікація

науково-практичних напрацювань. Пальму першості сертифікованих творчих доробок тримають освітяни «Джерела»: Третяк О.О., Крохмаль Н.Б., Сапальова Н.Г., Драєвська С.А.

Протягом навчального року, опрацьовуючи «Програму розвитку освітнього закладу», педагоги школи-інтернату продемонстрували цікаві уроки та позакласні заходи, які допомогли сформувати в учнів універсальні навчальні дії (УНД), а вчителю - фахово зростати.

Професійно змодельовані уроки з української літератури (Сапальова Н.Г.), з української мови (Флюр Ю.О.), біології (Супрун М.В.), з читання (Кириченко Г.В.) та креативні виховні заходи (Сапальова Н.Г.), науково-методичні розробки заступників директора Крохмаль Н.Б., Коршунової Н.І., Конограй І.В. сприяли професійному росту педагогів та підняттю рейтингу освітнього закладу.

У рамках діяльності ШМО та ТГ була здійснена презентація творчих звітів педагогів з актуальних питань спеціальної педагогіки, які протягом року впроваджувались та інтегрувались у педагогічну діяльність.

І ще раз зауважу, що цим педагогам «Джерела» надавалось моральне і матеріальне заохочення, але головним завжди був стимул бути першим в усьому!

А зараз, звертаю Вашу увагу на впровадження **ППД** в ОЗ .

Я можу чітко артикулювати, що творчі педагоги такі як: Сапальова Н.Г., Флюр Ю.О., Пивовар М.О., Кириченко Г.В., Хупавка Н.М., Рилушко І.О., Шаповалова Н.Л., Іванова І.Л. - соціально корисні не тільки результатами своєї особистої праці, а й тим, що вони передають дух творчості іншим, особливо педагогам-початківцям, які є генераторами ідей, потужними мотиваторами, а ППД визначає не тільки зміст освіти, суттєво впливає на форми й методи педагогічного процесу, а й дає можливість прискорити розв'язання проблемних питань в освіті дітей з ООП.

З метою активізації творчої професійної діяльності освітян «Джерела», створення оптимальних умов для вивчення та впровадження ППД, підвищення відповідальності за результати освітньої діяльності у 2019/2020 н.р. в освітньому закладі було проатестовано 30 осіб.

Аналіз підсумків атестації педагогічних працівників свідчить про те, що атестація стала чинником професійного зростання педагогів школи. Цьому сприяла низка заходів, у тому числі різноманітність форм методичної роботи, спрямованої на виявлення, вивчення, пропаганду та поширення педагогічного досвіду через виступи на педагогічних радах, семінарах, творчі звіти на засіданнях методичних рад, проведення відкритих занять та майстер-класів, позаурочних заходів.

Шкільний психолого-медико-педагогічний консилиум.

У рамках проведення консилиуму були окреслені найефективніші корекційні прийоми реалізації індивідуального підходу спеціального навчання учнів з психофізичними порушеннями та окреслені шляхи створення комфортних умов комплексної реабілітації учнів 1-5 класів.

Аналіз основних недоліків в організації та проведенні методичної роботи

Поряд з позитивними тенденціями розвитку науково-методичної роботи ОЗ, в діяльності педагогічного колективу мають місце недоліки та невирішені проблеми:

- Не в повній мірі налагоджена робота підсистем (охорони здоров'я, освіти, соціального захисту), які об'єднуються в єдине ціле задля комплексної корекційно-розвиткової діяльності.
- Розробка організаційно-методичного забезпечення освітнього процесу дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, здійснюється епізодично.
- Відсутній прагматичний підхід щодо вивчення теоретико-практичних матеріалів, наукових досліджень, присвячених розгляду процесу корекційно-розвиткової допомоги та соціодинаміки задля активної соціалізації дітей з ООП.
- Недостатньо враховані індивідуалізовані форми наукової діяльності, які були б націлені на вироблення проектно-дослідницьких навичок, створення умов для становлення комплексу компетенцій, які реалізуються за умов інформаційного й корекційного-реабілітаційного простору.

- Недостатньо впроваджується у практику роботи нові освітні технології з урахуванням платформ дистанційного навчання.
- Соціально-психологічною службою епізодично проводиться робота з педагогами щодо профілактики синдрому «педагогічного вигорання».

Завдання на новий навчальний рік

- Реалізовувати завдання корекційно-розвиткової допомоги учням з ООП шляхом безперервного педагогічного пошуку, використання нових освітніх парадигм на створення комфортних умов для вихованців. (МР, ШМО)
- Підвищувати загальну та управлінську компетентність педагогічного колективу з підготовки висококласних спеціалістів для управління процесом корекційно-реабілітаційної роботи. (Адміністрація ОЗ)
- Стимулювати педагогів-новаторів до глибокого аналізу та систематизації власних напрацювань, що у подальшому сприятиме модернізації та розвитку навчального закладу і стане дієвим інструментарієм у роботі педколективу. (Адміністрація ОЗ).
- Продовжувати співпрацю з науковцями ЗОШПО (кафедрами реабілітаційної педагогіки, здорового способу життя, екологічною та інформаційно-комп'ютерних технологій). (ШМО).
- Впроваджувати у практику роботи сучасні педагогічні технології з урахуванням дистанційної освітньої платформи. (ШМО).
- Розробити членами ШМО єдиних практичних рекомендацій та основного інструментарію дистанційного навчання дітей з ООП. (ШМО).
- Підтримувати освітян “Джерела”, які досліджують, вивчають і прагнуть до реалізації авторських, модифікованих програм, посібників, рекомендацій (Адміністрація ОЗ).
- Збалансувати розширення телекомунікаційних можливостей учнів освітнього закладу та генерувати наукові розвідки (ШМО).

- Поповнювати банк науково-методичних матеріалів, спрямованих на опрацювання проблемної теми ОЗ. (ШМО)
- Модифікувати єдиний корекційно-реабілітаційний простір для навчання і виховання дітей з будь – якою інвалідизуючою патологією задля реалізації їхніх потенційних можливостей, що сприятиме подальшій інтеграції в інші колективи та соціальне середовище. (Адміністрація ОЗ).
- Розширити засоби взаємодії всіх учасників НВП через використання нових інформаційних мережевих технологій шляхом створення віртуальних закритих і відкритих співтовариств, що істотно підвищить ефективність групової навчальної діяльності. (Адміністрація, МР, ШМО).
- Розвивати матеріально-технічне, кадрове та науково-методичне забезпечення для успішної соціалізації та інтеграції у суспільне життя осіб з особливими потребами. (Адміністрація ОЗ).

Головне завдання щодо перспективи розвитку спеціального закладу освіти полягає у пролонгуванні модернізаційних дій задля розширення інтеграційного середовища для навчання, виховання, реабілітації дітей з ООП різних нозологій, а саме: з ураженою слуховою функцією, із захворюваннями опорно-рухового апарату, із синдромом Дауна, із затримкою психічного та розумового розвитку і важкими порушеннями мовлення.

Отже, аналіз якості системи методичної роботи “Джерела” демонструє домінування в методичній діяльності як колективних, інформаційно-ретрансляційних форм, так і індивідуальних креативних стратегій, що допомагає створювати більш гнучку, варіативну систему освітніх послуг у наданні корекційно-розвиткової допомоги дітям з обмеженими психофізичними можливостями.

Варто зазначити, що будь-які зміни – це рух. Рух – це життя. Немає змін – немає життя. Кожний з нас може змінити світ, змінюючи себе. Педагог зобов’язаний бути візіонером та зразком, демонструвати проголошені цінності та створювати можливості для успіху всіх і кожного.

Бажаю вам всім серцем бути щасливими та виховувати щасливих дітей!

